

В „Горки“ лирическият аз сам окачествява като „безпредметна“ омразата, с която отвръща на ковача, донесъл вестта за смъртта на Горки. Предметът на ненавистта в „Дохождат дни“ не е посочен, но става ясно, че тя в никакъв случай не е безпредметна.¹²

В „Доклад“ омразата е в сърцето на работника от хлебарница „Охрид“ и е обяснима – трудът му е изтощителен и неблагоприятен, животът му е притиснат и смазан в задушната стая. Но дори в този живот той все пак „си има“ някаква радост, колкото и скромна и нищожна да е тя. В „Дохождат дни“ ненавистта не е уравновесена от никаква радост.

В „Рибарски живот“ омразата задавя гърдите на тези, които живеят рибарския живот. Има други, които само го описват. На вторите им е лесно. На първите им е много трудно. Истинският рибарски живот е „черен човешки живот“. Но той е преди всичко „н е и з в е с т н о с т“. Тогава неизвестна ще остане и омразата, която е част от този живот. Парадоксално казано, самото стихотворение говори за нея като за неизговорена и с това обречена да си остане неизвестна. В „Дохождат дни“ ненавистта също е неизговорена, но не защото няма кой да я опише, а защото тя е толкова силна и страшна, че не може да бъде изразена с думи. Дори виенето, което единствено би могло да я изрази, не се състои. Казано е не „виеш“, а „иде ти да виеш от ненавист“.

Но какъв е изводът от направените съпоставки? Изводът е, че в други Вапцарови стихотворения, в които е назована омразата, са разкрити и нейните причини. Но ето че в рамките на едно лирическо творчество, което открито и смело говори за социалното и нравствено зло в света и за омразата, причинена от това зло, има едно стихотворение, макар и непубликувано, прекалено кратко и може би недовършено, което говори не просто за омраза, а за ненавист и не казва нищо за това от какво е породена тя. Една възможна логика ще каже: макар в „Дохождат дни“ обектът на ненавистта да остава неназован, той е достатъчно ясно подсказан от останалото творчество на Вапцаров; затова и тук, в „Дохождат дни“, тя е реакция на лирическия човек спрямо мъчителното и незаслужено социално страдание в един свят, основан на жестокостта и неправдата. Друга възможна логика: пренасянето на значения от контекста е оправдано, но не е задължително. Това означава, че дори в цялото останало творчество на Вапцаров омразата и ненавистта да имат социални корени, от това не следва, че и в „Дохождат дни“ трябва да е така. Тук ненавистта може да е заради друго.

Но преди да предположим какво би могло да е то, остана още едно стихотворение, което да сравним с „Дохождат дни“ през мотива за омразата – стихотворението „Писмо“.